

**PROGRAMMA HERINDELINGSVERKIEZINGEN 2009
TEN BEHOEVE VAN DE GEMEENTE OLDAMBT**

**GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST**

Inhoudsopgave:

1. Wij willen de voorzieningen in de kleine kernen behouden.	3
2. Wij hebben armoedebestrijding hoog op onze agenda.	3
3. Wij willen duurzame structurele werkgelegenheid creëren in onze regio.	4
4. Wij willen dat er verstandig wordt gebouwd met behoud van de groene ruimte	5
5. Wij willen de krimp opvangen en de ontvolking tegengaan.	6
6. Wij willen de afstand van de overheid tot de burger verkleinen.	6
7. GroenLinks over het verkeer en de verkeersveiligheid in onze gemeente.	7
8. Wij maken werk van jongerenbeleid.	7
9. Wij willen iedereen in aanraking laten komen met cultuur.	8
10. GroenLinks kiest voor duurzame oplossingen, Groen werkt !.	9
11. GroenLinks: Benodigd geld dient de noodzakelijke zorg te volgen.	12
12. GroenLinks hecht belang aan vluchtelingen- en asielzoekersopvang.	12
13. Onze mening over intensieve veehouderij en dierenwelzijn.	13

PROGRAMMA HERINDELINGSVERKIEZINGEN 2009 GEMEENTE OLDAMBT

1. Wij willen de voorzieningen in de kleine kernen behouden.

GroenLinks heeft hoog ingezet op de leefbaarheid binnen onze dorpen en kernen op het platteland. We hebben het behoud daarvan zelfs als voorwaarde verbonden aan onze uiteindelijke instemming met de gemeentelijke herindeling. Deze aandacht voor de leefbaarheid in onze dorpen, kernen maar uiteraard ook onze stadswijken hebben we niet specifiek in één programmapunt ondergebracht maar kan als rode draad worden teruggevonden in al onze programmapunten. Specifiek wensen we hier aandacht te vragen voor het onderstaande:

Oldambt: de grootste plattelandsgemeente van Groningen.

Door het samenvoegen van de afzonderlijke grondgebieden van de gemeenten Scheemda, Reiderland en Winschoten ontstaat een nieuwe plattelandsgemeente met het grootste oppervlakte van de provincie Groningen. GroenLinks vindt dat de nieuwe gemeente zich op een goede wijze hierop dient voor te bereiden. Immers een groter buitengebied brengt ook meer aandacht voor de specifieke plattelandsproblematiek met zich mee.

Extra geld voor de specifieke plattelandproblematiek.

GroenLinks vindt dat de verdeling van het geld uit het gemeentefonds op een andere wijze dient te worden toegewezen. We sluiten ons met dit standpunt aan bij veel andere plattelandsgemeenten die dit inmiddels ook bepleiten. Wij zijn van mening dat de gemeente Oldambt als plattelandsgemeente extra geld dient te ontvangen voor de specifieke problemen die in het buitengebied van toepassing zijn. Wij doelen hierbij ondermeer op het op peil houden van de voorzieningen in onze dorpen en het opvangen van de krimp.

2. Wij hebben armoedebestrijding hoog op onze agenda.

GroenLinks kiest voor "Sociaal en solidair." Wij streven naar een solidaire samenleving, waarin welvaart en middelen eerlijk verdeeld worden. Wij willen dat iedereen mee kan doen aan de samenleving en dat iedereen optimale kansen krijgt om zich te ontplooiën en zijn leven zelf vorm te geven. Binnen dat streven vinden wij dat zoveel mogelijk mensen aan de slag komen. We kiezen daarvoor bijvoorkeur voor betaald werk in plaats van gesubsidieerde banen. Werk geeft niet alleen inkomen, het draagt bij aan emancipatie, het geeft iemand ook zelfvertrouwen en een positie in de samenleving. Kortom het hebben van een baan biedt toekomstperspectief. Een baan is naar onze mening de sleutel om de armoede buiten de deur te kunnen houden of er juist aan te kunnen ontsnappen. We gaan bij ons streven naar een solidaire samenleving wel uit van een ieders eigen verantwoordelijkheid, maar hebben daarbij wel oog voor het verschil in mogelijkheden.

Iedereen moet kunnen meedoen aan onze samenleving.

GroenLinks wil mensen sterker maken. Onze visie op jeugd en onderwijs en onze sociale politiek zijn daarop gericht. Alle kinderen verdienen een goede start met hoogwaardige

kinderopvang en goed onderwijs dat achterstanden wegwerkt en talenten ontwikkelt. Het is funest voor hun kansen als kinderen opgroeien in armoede. Armoede willen we bestrijden met een ruimhartig minimabeleid. Wij zijn er dan ook voorstander van om langlopende schulden aan de Sociale Dienst, welke een uitzichtloos karakter hebben voor de schuldenaar te laten kwijtschelden. GroenLinks wil vooral door sociaal-economische participatie te bevorderen: mensen ondersteunen bij het vinden van werk of een andere maatschappelijke activiteit. Kortom; Wij willen niemand uitsluiten om weer mee te kunnen doen aan onze maatschappij.

Op de woningmarkt moeten in de koopsector meer betaalbare starterswoningen beschikbaar komen maar ook de beschikbaarheid van voldoende sociale huurwoningen vinden wij van wezenlijk belang. Kortom: er is meer keuze nodig voor jongeren en jonge gezinnen met een laag inkomen. Dat geldt ook voor ouderen die zorg nodig hebben, maar zelfstandig willen blijven wonen. Een volwaardig inkomen, goed onderwijs, passende huisvesting, zoals bijvoorbeeld de bouw van duurzame levensbestendige woningen maar ook het hebben van een veilige woon- en leefomgeving vinden wij belangrijk. Ook sport en kunst en cultuur horen wat ons betreft in dat rijtje thuis. Ze verrijken voor iedereen de kwaliteit van het leven. Daarom willen we dat zoveel mogelijk mensen hiermee in aanraking komen.

GroenLinks kijkt verder dan haar eigen gemeentegrens. We willen ook op regionaal niveau bijdragen aan een sociaal, economisch en ecologisch duurzame wereld. Daarom heeft GroenLinks Oldambt een duurzaam economisch ontwikkelingsplan opgesteld waarin we op integrale wijze willen werken aan het aantrekken van duurzame structurele werkgelegenheid in onze regio.

3. Wij willen duurzame structurele werkgelegenheid creëren in onze regio.

GroenLinks staat voor een groene en vitale ontwikkeling van de economie, ook in onze nieuwe gemeente Oldambt. Dat is goed voor de werkgelegenheid en de leefbaarheid. Deze werkgelegenheid willen we dan ook structureel verbeteren door onze focus meer te gaan richten op het Duitse achterland en Scandinavië en iets minder op de Randstad. Ook de nieuwe economieën in Polen en de Baltische staten bieden voor onze regio perspectief.

Wij staan voor een geïntegreerde aanpak om de regio tot bloei te brengen.

GroenLinks wil er dan ook werk van maken om het Winschoterdiep tot in Duitsland bevaarbaar te maken en ook de spoorverbinding met Duitsland beter te gaan benutten. Hiermee willen we meer invloed gaan krijgen op de economische dynamiek in onze regio die naar onze mening op de handelsroute naar het oosten, uit kan groeien tot een belangrijk economisch knooppunt, waarbij handel, logistiek en transport via water en spoor de motor moeten zijn. Wij willen duurzame bedrijven bevoorrechten door hen een investeringspremie te bieden indien zij zich hier willen gaan vestigen en daarmee de werkgelegenheid positief gaan beïnvloeden. De benodigde financiering van het plan denken we door middel van publiek private samenwerking en het oprichten van investeringsfondsen, Europese subsidies en besparingen op de toekomstige uitkeringen bijeen te kunnen brengen.

De te voorziene effecten op onze regio

Immers door hebben van voldoende werkgelegenheid behoeven minder mensen een beroep te doen op collectieve inkomstenvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld de wet werk en bijstand of de werkloosheidswet, bestrijden we op structurele wijze de armoede en houden we meer mensen vast in de eigen regio waarmee we daadwerkelijk de ontvolking

en de krimp tegen kunnen gaan. Deze geïntegreerde aanpak is daarmee uiteindelijk ook goed voor de leefbaarheid in onze stad, dorpen en kernen. Wij staan dan ook voor een actief werkgelegenheidsbeleid, waarbij de potentiële mogelijkheden optimaal benut dienen te worden.

Groen werkt!

Ook in het thema waarin we energiebesparing en de omslag naar duurzame energie bepleiten (verderop in dit verkiezingsprogramma) creëren we met de door ons voorgestane maatregelen vele groene banen, welke we zeer van belang vinden om de werkgelegenheid in onze regio te bevorderen. GroenLinks verwijst u dan ook graag naar dit gedeelte van ons programma. Wij benadrukken dan ook de relatie tussen groen en duurzaamheid enerzijds en het bevorderen van de werkgelegenheid, de armoedebestrijding en het creëren van een toekomstperspectief anderzijds in ons landelijk uit te dragen verkiezingsthema "Groen werkt!".

4. Wij willen dat er verstandig wordt gebouwd met behoud van de groene ruimte

Overall wordt geknabbeld aan de open groene ruimte: voor wegen, woningen en bedrijventerreinen. Veel oud agrarisch cultuurlandschap verdwijnt door grootschalige bebouwing. Ons kenmerkende landschap in het Oldambt wordt eenvormiger, versnipperd en verrommelt. Tegelijk hebben we open groengebieden nodig om te spelen, te luiëren, te sporten – voor onze dagelijkse ontspanning. En even belangrijk: grote aaneengesloten natuurgebieden zijn van vitaal belang voor behoud van een grote verscheidenheid van planten en dieren. Wij willen dan ook dat de Ecologische Hoofdstructuur, welke vanuit Duitsland en de Ulsterpolder via het Oldambtmeer richting Hondsholstermeer en Schildmeer loopt, in stand wordt gehouden en niet verder wordt bedreigt door menselijke ingrepen of bouwactiviteiten.

Geen verdere hoogbouw toestaan en niet bouwen voor de leegstand.

GroenLinks vindt dat de karakteristieke stad en dorpsgezichten binnen onze gemeente behouden dienen te blijven. De hoogbouwplannen in het centrum van Scheemda zijn ons dan ook een doorn in het oog. Wij vinden dit geheel niet passen bij de plattelandskenmerken van dit dorp. Ook in Winschoten vinden we dat de karakteristieke ambachtelijke uitstraling van het oude centrum bewaard dient te blijven. Hoogbouw vinden we binnen de stedelijke bebouwing alleen inpasbaar als de hoogte daarvan onder die van onze toren "de Olle Witte" blijft en niet leidt tot een verdere horizonvervuiling van de skyline van onze stad.

Hoewel wij de ontvolking in ons gebied willen tegengaan is de huidige realiteit dat ook onze gemeente te maken heeft gekregen met de krimp. We zien jeugd maar ook jonge gezinnen wegtrekken naar groot stedelijke gebieden alwaar gestudeerd en gewerkt kan worden. GroenLinks is van mening dat er niet langer gebouwd dient te worden ten behoeve van dure en luxe prestigeprojecten omdat daarmee in feite wordt gebouwd voor de leegstand. Beter is het om de bouwplannen beter af te stemmen op de behoefte waarbij ook rekening wordt gehouden met de teruglopende bevolkingsaantallen. Wij pleiten dan ook voor meer gunstig geprijsde starterswoningen en sociale huurwoningen binnen onze gemeente, waarbij eveneens ook in een toename van het aantal huurwoningen voor grotere gezinnen wordt voorzien.

Beperkte en gecontroleerde nieuwbouw in de dorpen weer gaan toestaan

Door de bouwontwikkeling in de Blauwestad wordt de woningbouw in de overige dorpen en kernen op slot gezet. Wij vinden dit een slechte ontwikkeling, zeker nu de

woningbouw in de Blauwestad maar mondjesmaat van de grond af komt. Wij zijn van mening dat een beperkte en gecontroleerde woningbouw van enkele stuks in de kleine kernen mogelijk dient te zijn om de voorzieningen binnen het dorp op peil te kunnen houden. Ook vinden wij dat bij de toewijzing van huurwoningen rekening dient te worden gehouden met woningbehoefte vanuit de eigen dorpsgemeenschap alvorens mensen van buiten het dorp mee kunnen dingen naar de woning. Hierdoor wordt het mogelijk, de jeugd in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid het perspectief op een woning in het eigen dorp te kunnen bieden.

5. Wij willen de krimp opvangen en de ontvolking tegengaan.

Naast het bevorderen van een structurele duurzame economische ontwikkeling in ons woongebied en het beperkt toestaan van nieuwbouw in onze dorpen wil GroenLinks de ontvolking binnen onze dorpen en kernen ook tegengaan door het bevorderen van goede openbaar vervoersvoorzieningen. Naast goede verbindingen tussen de grote en middelgrote knooppunten dient er ook oog te zijn voor het meer fijnmazige vervoer van en naar winkelcentra, industrieterreinen, het voortgezet onderwijs, bibliotheken, huisartsenposten en de overige centrumvoorzieningen. Dat maakt het wonen in het buitengebied aantrekkelijker en hierbij kunnen ook onze ouderen langer zelfstandig blijven wonen in hun dorpen. Wij vinden dat ook de gemeente hierin een rol heeft te vervullen.

GroenLinks realiseert zich overigens ook dat zonder de auto onze maatschappij niet meer kan functioneren en zeker op het platteland onmisbaar is geworden. Voor noodzakelijk autogebruik moet in onze visie dan ook altijd ruimte blijven bestaan.

Om ouderen een onbezorgde oude dag te kunnen bieden in hun eigen dorp of wijk wil GroenLinks aldaar kleine zorgwoongemeenschappen voor senioren mogelijk maken. Dit voorkomt dat ouderen uit het eigen dorp of wijk moeten gaan vertrekken om hun laatste dagen in een verzorgingshuis in een ander dorp of stad te moeten doorbrengen.

Onze visie op het basisonderwijs op het platteland.

Uiteraard dient ook het basisonderwijs als dorpsvoorziening op peil te blijven. GroenLinks ziet bijvoorbeeld liever één levensvatbare basisschool in een dorp dan twee zieltogende schooltjes welke beiden op de rand van het zelfstandig voortbestaan balanceren. Hier zou het concept van de Brede school wellicht een passend antwoord op kunnen zijn. Wij vinden dan ook dat er onderzocht moet worden of er meer Brede Scholen in kleinere dorpen opgezet moeten worden zodat in een breed landelijk gebied het onderwijs in stand gehouden kan worden, activiteiten aangeboden kunnen worden en voorzieningen bestaan blijven. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld voor en na schoolse opvang, een peuterspeelzaal, bibliotheekvoorziening, consultatiebureau enzovoort.

6. Wij willen de afstand van de overheid tot de burger verkleinen.

GroenLinks wil de lokale democratie versterken door de burgers meer te betrekken bij het bestuurlijk proces. De gemeentepolitiek en alles wat zich daarom heen afspeelt behoort niet langer een "ver van mijn bed show" te zijn. Immers de gemeente neemt besluiten die haar burgers direct aan gaan. GroenLinks hecht er daarom ook aan goede contacten te onderhouden met de diverse wijkverenigingen en verenigingen van dorpsbelang maar ook met de jeugd. Zo willen we op de hoogte blijven van wat er bij u in de omgeving speelt. Dit zullen we ook blijven doen indien we namens u, politieke verantwoordelijkheid of controlerende taken in respectievelijk het college of in de gemeenteraad mogen gaan uitoefenen.

We blijven de steunstees in de dorpen en stadwijken erg belangrijk vinden.

Om de overheid dicht bij de burgers te brengen wil GroenLinks de steunstees in onze dorpen en stadwijken behouden. Vooral nu door de herindeling de afstand voor velen tot het gemeentehuis wordt vergroot, vinden wij het van wezenlijk belang dat er op gezette tijden een gemeenteambtenaar in het dorp aanwezig is om de burgers te helpen en zonodig door te verwijzen. Naast de gemeentelijke dienstverlening dient de steunstee in het dorp of de wijk ook benut te worden door andere instanties zoals het consultatiebureau, de thuiszorg etc.

We hechten bijzondere waarde toe aan een toegankelijk en transparant bestuur

GroenLinks zet zich in de gemeentepolitiek in voor haar idealen. Daarin krijgen we echter nooit precies wat we willen, omdat we in de praktijk altijd rekening zullen moeten houden met de opvattingen en belangen van anderen. We zoeken naar de maximaal haalbare compromissen om samen een stap verder te komen. Voorop staat bij ons dat het lokale bestuur toegankelijk en transparant is en met open vizier verantwoording durft af te leggen over de besluiten die zij heeft genomen.

7. GroenLinks over het verkeer en de verkeersveiligheid in onze gemeente.

Binnen de bebouwde kom van de stad Winschoten is het stratenpatroon niet langer berekend op het toenemend autoverkeer. Dit leidt ondermeer tot sluipverkeer met veel overlast voor de bewoners. Ook lijkt de grens van de beschikbare parkeerruimte steeds verder te worden opgerekt. Ieder onbenut stukje centrum wordt inmiddels omgetoverd tot een nieuw parkeerterrein. Ook hebben we in toenemende mate last van het lawaai. Vooral in de dorpen geldt dit al vanaf 's ochtends vroeg doordat vanaf dat moment de landbouwvoertuigen en het zware vrachtverkeer door de straten begint te denderen. Ook ons klimaat kan net als het stratenpatroon van Winschoten de groei van het autoverkeer niet langer meer aan. In het Oldambt lijkt dat ogenschijnlijk van minder van belang maar het autoverkeer is één van de belangrijkste veroorzakers van de huidige klimaatcrisis. In plaats van als maar nieuwe parkeerplaatsen te realiseren vindt GroenLinks dat de autostroom in de binnenstad van Winschoten gereguleerd moet gaan worden. Dat kan door aan de snelweg een transferium aan te leggen waar tegen betaling bewaakt geparkeerd kan worden en waarbij met een gratis pendelbus naar het centrum van de stad kan worden gereden. Hierdoor blijft de stad aantrekkelijk voor haar bezoekers maar wordt wel ontlast van de vele auto's die dan buiten het stadscentrum achterblijven.

In vele dorpen en plattelandswegen wordt veel en veels te hard gereden. De Kromme Elleboog, nabij Finsterwolde is daar een voorbeeld van. GroenLinks vindt dat er, indien de situatie dat toelaat, meer snelheidsbeperkende maatregelen dienen te worden genomen. Ook zijn wij voorstander van effectieve politiecontroles op de locaties waarvan bekend is dat er regelmatig te hard wordt gereden.

Naast het sluipverkeer dat in Winschoten haar weg probeert te vinden hebben ook de dorpen hiermee te maken. In Bad Nieuweschans probeert het vrachtverkeer naar Duitsland door het dorp heen te sluipen om de tolheffing op de snelweg te omzeilen. GroenLinks wil deze ongewenste situatie dan ook zo snel mogelijk opheffen.

Tevens willen we al de verkeersonveilige situaties binnen onze gemeente in kaart gaan brengen en aanpakken. Hiertoe willen we een gemeentelijk verkeersveiligheidsplan opstellen met één centraal meldpunt waar de burger gevaarlijke situaties aan kan doorgeven. Wij vinden dat er vervolgens echt werk van gemaakt moet worden om de verkeersveiligheid ter plaatse te kunnen gaan oplossen of te verbeteren.

8. Wij maken werk van jongerenbeleid.

Kinderen zijn van groot belang voor de leefbaarheid van de gemeente. Daarom dient bij de inrichting van de openbare ruimte meer rekening gehouden te worden met kinderen.

Straten horen veilig voor hen te zijn. Er moet ruimte voor jongeren worden gereserveerd en ingericht. Een gemeente die vriendelijk is voor kinderen, is uiteindelijk vriendelijk voor iedereen.

Onze samenleving is steeds meer geneigd om jongeren die op straat 'hangen' als een probleem te zien. Wij beschouwen dit gedrag van jongeren op straat als een normaal verschijnsel dat te maken heeft met hun behoefte om elkaar te ontmoeten. Jongeren horen die gelegenheid ook te hebben; de publieke ruimte is er immers voor iedereen. Soms gaat het hanggedrag echter gepaard met ernstige overlast voor de omgeving en onwettig gedrag. Dan is ruimte bieden niet langer gepast en ingrijpen nodig. Niet alleen om de veiligheid in de wijk of het dorp te verbeteren, maar ook om jongeren te leren hoe ze zich in de publieke ruimte moeten gedragen en om een verder afglijden in criminaliteit te voorkomen.

Jongeren weten zelf het best wat er leeft onder jongeren. Daarom moet de gemeente meer van hun deskundigheid gebruikmaken, hen actief op straat opzoeken en hen uitdagen zich in te zetten voor de samenleving, het eigen dorp of de eigen buurt dan wel betrekken bij projecten waar jongeren zelf baat bij hebben. We willen de jeugd meer verantwoordelijkheid geven. Participatie kan zo een antwoord zijn op de klacht van jongeren 'dat er niets te doen is in onze gemeente' en dat ze zich vervelen. Participatie vergroot hiermee ook de vrijheden van jongeren.

9. Wij willen iedereen in aanraking laten komen met cultuur.

Kunst en cultuur kunnen verrassen, stimuleren en inspireren; ze verrijken het leven. Het is goed toeven in een gemeente met een rijk en gedifferentieerd cultureel aanbod en een actief verenigingsleven. Een bloeiend kunstenklimaat draagt bij aan een vitale en creatieve samenleving. Een samenleving die kritisch over zichzelf nadenkt om zich te kunnen vernieuwen en veranderen, kan niet zonder kunst die nieuwe perspectieven op de samenleving ontwikkelt.

GroenLinks wil het culturele aanbod in het Oldambt gaan versterken en ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen hier ook aan deel kunnen gaan nemen. Wij zijn dan ook blij met het theater "de Tramwerkplaats O.G." welke met een ambitieus programma de leemte van, het door sloop verdwenen theater de Klinker in Winschoten en wijde omgeving opvult.

Onze kijk op het nieuwe Cultuurhuis in Winschoten.

GroenLinks is op zich nimmer tegenstander geweest van de sloop van de Klinker. Waar wij ons van meet af aan tegen hebben verzet was het plan tot het loskoppelen van een evenementenhal van de theaterzaal omdat wij van mening zijn dat slechts door de combinatie van beiden het geheel levensvatbaar kan zijn. Inmiddels is bereikt dat in de bouwplannen van het nieuwe cultuurhuis deze combinatie weer is aangebracht, weliswaar met een evenementenhal die kleiner gaat uitvallen dan in het oorspronkelijke plan van eisen stond vermeld. GroenLinks is er dan nog steeds niet gerust op dat het allemaal wel goed komt met ons nieuwe Cultuurhuis. Wij hebben grote twijfels over de huidige onderbouwing van de exploitatie van het toekomstige cultuurhuis. Wij vinden dat veel opbrengsten in de begroting veels te optimistisch zijn ingeboekt, zoals bijvoorbeeld de inkomsten uit de onder het pand te realiseren parkeerkelder. Wij zijn in deze zienswijze bevestigd door de resultaten van een onderzoek welke is verricht door de Ommelander Rekenkamer en die eveneens de nodige risico's onderkent in de toekomstige exploitatie van dit ambitieuze project. GroenLinks had de bevolking graag het theater gegund welke bij haar past. Ook hierbij geldt naar onze mening "doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg".

GroenLinks zal de financiële ontwikkelingen rondom het Cultuurhuis tijdens de bouw en de exploitatie van het gebouw, scherp in de gaten blijven houden en eventueel noodzakelijke bijstellingen tijdig in de gemeenteraad bepleiten of bewerkstelligen.

Het Oldambt is van bijzondere cultuur historische betekenis.

Naast onze inzichten met betrekking tot een versterkte programmering van podiumkunsten, dans, muziek en zang, hechten wij evenzeer aan het veilig stellen van ons cultuurhistorisch erfgoed. Wij zijn van mening dat de binnenstad van Winschoten zoveel als mogelijk weer in oude glorie herstelt dient te worden om het historisch ambachtelijk karakter van de stad weer terug te brengen. GroenLinks wil dan ook zo snel mogelijk een stedelijke monumentenlijst samenstellen waarop de panden staan vermeld welke van grote cultuurhistorische betekenis zijn en beschermd dienen te worden tegen sloop, gevelverkrachting of andere onomkeerbare ingrepen. Ook in het buitengebied dient de cultuurhistorische overlevering beschermd te worden, of het hier nu handelt om het dorpsgezicht van Scheemda dat door hoogbouw dreigt te worden ontsierd of om oude voor het Oldambt karakteristieke boerderijen en de streekeigen lintbebouwing zoals bijvoorbeeld te vinden is in een dorp als Nieuw Beerta, GroenLinks wil zich voor het behoud hiervan sterk blijven inzetten. GroenLinks vindt het Oldambt dan ook meer dan de moeite waard.

Bewegen is leuk en biedt ontspanning voor jong en oud. Bewegen en zeker sporten heeft ook een aantal andere voordelen. Zo krijgen mensen er meer sociale contacten door, zeker als zij zich in verenigingsverband gaan inzetten als vrijwilliger of als actief lid. Sporten is bovendien gezond. Niet iedereen sport of beweegt echter in voldoende mate. Vooral jongeren, ouderen, chronisch zieken, niet-werkenden, mensen met overgewicht en mensen van niet-Nederlandse herkomst bewegen te weinig. GroenLinks wil een sportieve levensstijl bevorderen door iedereen de mogelijkheid te geven om te gaan sporten. Omdat de meeste mensen zelf de weg naar commerciële bewegingscentra of reguliere sportverenigingen wel kunnen vinden, willen wij vooral de sportdeelname stimuleren van groepen die weinig aan sport doen. De gemeente kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Wij willen daarbij graag samenwerken met het Huis van de Sport, die daar aantrekkelijke programma's voor heeft ontwikkeld. Ook hechten we voor het bereiken van dit doel aan een nauwe samenwerking met de sportverenigingen.

10. GroenLinks kiest voor duurzame oplossingen, Groen werkt !.

In de directe omgeving van ons woongebied worden op dit moment vervuilende kolencentrales gebouwd. GroenLinks vindt dit in een tijd dat er van ons een reductie wordt gevraagd van de uit te stoten broeikasgassen niet meer kunnen. De beloofde afvang en opslag van CO₂ in lege gasvelden is niet op korte termijn te verwachten. Bovendien vinden we dit niet een goede en veilige oplossing voor het probleem. Immers iedere euro welke nu in een tijdelijke oplossing van CO₂ opslag wordt gestoken kan niet worden aangewend voor de in onze ogen echt dringende en noodzakelijke omslag naar hernieuwbare energie, zoals zonne- en windenergie. Bovendien belasten we ons nageslacht met een eeuwigdurende monitoring van de met CO₂ gevulde voormalige gasvelden, indien we er daadwerkelijk toe overgaan om deze, in bepaalde omstandigheden levensgevaarlijke verstikkende gassen, in onze bodem op te slaan. GroenLinks ziet meer heil in het stimuleren van energiebesparing omdat iedere Kilowattuur stroom of kubieke meter gas die bespaard kan worden ook niet hoeft te worden opgewekt. De energie die nog benodigd is nadat er optimaal bespaard is, moet naar onze mening op een duurzame manier uit hernieuwbare bronnen worden opgewekt. Komen we dan nog te kort dan kan er in de overgangsfase naar volledig duurzaam nog het liefst zo beperkt mogelijk gebruik worden gemaakt van schone fossiele brandstoffen, zoals gasgestookte energiecentrales die de helft minder CO₂ uitstoten dan de

kolencentrales die nu worden gebouwd en onze gezondheid nog decennia zullen gaan bedreigen.

Energiebesparende maatregelen ten behoeve van bestaande huurwoningen

De komende jaren zullen de energieprijzen opnieuw gaan stijgen. Huurders van bestaande oudere huurwoningen die slecht geïsoleerd zijn moeten rekening houden dat men over een aantal jaren meer betaalt voor de energierekening, dan voor de huur van de woning indien er niets gebeurt. Vele woningen van met name Acantus maar wellicht ook andere verhuurders, in ons gebied hebben een energielabel waaruit blijkt dat ze energieverspillend zijn door onvoldoende of geen isolatie. Huurders hebben belang bij grootschalige energiebesparing van hun woningen om de woonlasten niet verder te laten stijgen. Alle woningen van Acantus die niet minimaal voldoen aan het energielabel B moeten worden opgenomen in een energiebesparingspakket, te beginnen met de meest energieverkwistende woningen. Over de woningen worden met de gemeente afspraken gemaakt. In overleg met de Woonbond, Energieleveranciers en huurders wordt een woonlastenwaarborg overeengekomen, waarmee Acantus de huurders de zekerheid geeft dat zij gemiddeld minder woonlasten betalen, dan voor de woningverbetering voor grootschalige energiebesparing. De woningbouwcoöperaties dienen hierbij gebruik te kunnen maken van de Energie Investeringsaftrek (EIA), welke aan ondernemingen wordt geboden voor het doen van energiebesparende investeringen of ten behoeve van investeringen in duurzaamheid. Uiteraard brengt het doorvoeren van de energiebesparende maatregelen ook nieuwe werkgelegenheid met zich mee, welke in onze regio meer dan welkom is.

Stimulering energiezuinig maken bestaande eigen woningen

Verreweg de meeste woningen in onze nieuwe gemeente zijn particuliere woningen. Ook hier hebben we te maken met grote achterstanden in het energiezuinig maken van met name oudere particuliere woningen. Voor particulieren wordt een besparingsplan opgesteld waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van de subsidiemogelijkheden die er zijn. GroenLinks vindt dat het voortouw hierin moet worden genomen door de gemeente.

Stimulering gebruik zonneboilers en zonnepanelen

Zonne-energie is naast wind- en waterenergie een schone energiebron die van groot belang is voor de vervanging van het gebruik van fossiele brandstoffen. De stimulering van zonneboilers en zonnepanelen kan afzonderlijk of in combinatie met andere energiebesparingsmaatregelen een bijdrage leveren aan een energie neutrale gemeente Oldambt. De zonneboiler levert warmwater voor gebruik in de keuken en de badkamer. Water dat met een zonnecollector op het dak wordt verwarmd. Daarmee kan 25 tot 50% van de energiekosten voor water worden bespaard. De subsidie voor een gangbare zonneboiler ligt rond de € 700,-. Ook in Nederland is er voldoende zonlicht om duurzame elektriciteit op te wekken met zonnepanelen. Huiseigenaren worden geïnformeerd over de mogelijkheden van zonne-energie en hoe zonnepanelen goedkoop te financieren zijn. Met de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE) krijgen eigenaars subsidie voor de elektriciteit die zij produceren. GroenLinks wil dat deze subsidieregeling veranderd wordt in een feed-in systeem, waarbij particuliere producenten van zonne-energie een vast bedrag vergoed krijgen per kWh dat geleverd wordt aan het elektriciteitsnet. Dit systeem heeft inmiddels zijn waarde bewezen bij onze oosterburen in Duitsland. Door het overstappen naar zonne-energie (investeren in boilers en panelen) wordt ook de werkgelegenheid in duurzame banen gestimuleerd, hetgeen wij eveneens voor onze regio van grote betekenis vinden.

Nieuwbouwprojecten verrichten we extra energiezuinig tot energieneutraal

In de nota "Energiek met energie" van de Streekraad Oost Groningen is het streven om in 2020 alle woningen volledig energieneutraal te bouwen. Vanaf 2010 is ook in onze regio een aangescherpte energieprestatiecoëfficiënt (EPC) afdwingbaar, waarmee een grotere energiebesparing mogelijk is. Met ondermeer Acantus, projectontwikkelaars en particuliere bouwers zullen afspraken moeten worden gemaakt dat vanaf volgend jaar (2010) deze aangescherpte normen ook daadwerkelijk gehanteerd gaan worden. Tegelijkertijd wil GroenLinks dat er afspraken worden gemaakt over energie neutraal bouwen o.a. door (proef)projecten te ontwikkelen, waarbij naast het gebruik van zonnepanelen, zonneboilers en extra isolatie, ook warmtepompen en nieuwe ventilatietechnieken worden benut.

Gemeentelijke gebouwen, scholen, sportaccommodaties en dorpshuizen energieneutraal

De overheid en dus ook onze gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie in het realiseren van energiebesparing. Om die voorbeeldfunctie waar te maken zijn wij van mening dat er een energiebesparingsplan opgesteld dient te worden om de gemeentelijke gebouwen energieneutraal te maken. Ook scholen, sportaccommodaties en de dorpshuizen dienen in dit plan meegenomen te worden om ook deze voorzieningen energieneutraal te maken. Wij verwachten dat een voortvarende start met dit energiebesparingsplan een positieve invloed zal hebben op de bereidheid van particulieren en bedrijven om eveneens in te willen gaan zetten op energiebesparing.

Stimuleren van energiebesparing bij winkels en horeca

Winkels en horecazaken kunnen gemiddeld € 2500,- per jaar besparen op de stroomrekening. Dat blijkt ondermeer uit onderzoeken in andere gemeenten. De investeringen in met name zuiniger verlichting kunnen bijna altijd binnen 5 jaar worden terugverdiend. GroenLinks wil dat de gemeente de winkels en horeca een energiescan aanbiedt om een weloverwogen besparingsplan op te stellen. Om die plannen vervolgens ook uit te gaan voeren, vinden wij dat de mogelijkheid onderzocht moet worden om samen met de provincie goedkope leningen met een lage rente aan te bieden.

Voor een energieneutrale gemeente zijn ook de inspanningen van bedrijven van groot belang. Energiebesparing bij bedrijven krijgt steeds meer aandacht als onderdeel van maatschappelijk ondernemen. GroenLinks vindt dan ook dat bedrijven gestimuleerd en ondersteund dienen te worden door ondermeer ook de gemeente om inhoud te kunnen gaan geven aan de gewenste energiebesparingen.

Wij willen de inzet van biomassa voor energievoorziening onderzoeken

Ook voor de gemeente Oldambt kan de inzet van biomassa voor de productie van energie interessant zijn. Energie uit biomassa wordt opgewekt door verbranding, vergassing of vergisting van o.a. (snoei)hout, groente-, fruit- en tuinafval, plantaardige olie, mest en speciaal geteelde gewassen. GroenLinks Oldambt kiest daarbij bewust voor het gebruik van afvalstromen in plaats van de teelt van zogenaamde energiegewassen, omdat die concurrerend kunnen zijn met onze voedselproductie. Wij zijn van plan om de gemeente te laten onderzoeken of de inzet van biomassa gebruikt kan worden voor de energie en warmtebehoefte van gemeentelijke gebouwen zoals bijvoorbeeld de gemeentelijke zwembaden. Dit uiteraard ter vervanging van de steeds duurder wordende fossiele brandstoffen, die een verantwoorde exploitatie van deze gebouwen voor de gemeente steeds moeilijker maakt.

11. GroenLinks: Benodigd geld dient de noodzakelijke zorg te volgen.

Nu door landelijke bezuinigingen de voorzieningen uit de AWBZ sterk onder druk zijn komen te staan, wordt de rol van de gemeente steeds belangrijker. Een toenemend beroep op de WMO (de Wet maatschappelijke ondersteuning) van mensen welke hun AWBZ-indicatie niet langer verlengd zien worden zal hierdoor wellicht het gevolg zijn. GroenLinks is dan ook van mening dat binnen de gemeente Oldambt hierop geanticipeerd behoort te worden en dus de zorginkoop via de WMO niet een onderwerp van bezuiniging mag zijn of worden. In de huidige systematiek van de uitvoering van de WMO zien we vaak dat gemeenten minder geld beschikbaar stellen om zorg in te kunnen gaan kopen. Hierdoor beantwoordt de verleende zorg niet meer aan de werkelijke behoefte. GroenLinks wil er voor waken dat dit in onze nieuwe gemeente ook zal gaan gebeuren. Wij zijn juist van mening dat het benodigde geld de noodzakelijke zorg behoort te volgen.

GroenLinks Oldambt spreekt zich bij voorkeur uit voor het Zeeuws model.

Bij de inkoop van huishoudelijke zorg is GroenLinks Oldambt van mening dat bij de aanbesteding het zogenaamde Zeeuwse model zou moeten worden gevolgd. In dit model wordt er door de zorgaanbieders niet op prijs tegen elkaar geconcurrereerd, doch geldt een vooraf vastgesteld marktconform uurtarief. Iedere zorgaanbieder mag tegen dit tarief zorg leveren waarna de onderlinge concurrentie achteraf plaats zal gaan vinden op basis van de hoogst mogelijk te bieden kwaliteit. Op deze wijze heeft de cliënt de volledige keuzevrijheid om de zorgaanbieder te kiezen waar hij of zij zich het best bij thuis voelt en worden er geen inkoopcontracten gesloten met zorgaanbieders welke in essentie onacceptabel knellend blijken te zijn en waarbij de pijn vervolgens wordt afgewenteld op het personeel.

12. GroenLinks hecht belang aan vluchtelingen- en asielzoekersopvang.

Erkende vluchtelingen moeten zo snel mogelijk mee gaan doen in onze maatschappij. Dit bevordert de integratie en biedt hen toekomstperspectief. Wij vinden het dan ook van belang dat deze nieuwkomers al in een vroeg stadium de Nederlandse taal moeten gaan leren. We vinden het dan ook een taak van de gemeente om hierin een actieve rol te spelen.

Onze kijk op de vestiging van een permanent asielzoekerscentrum in onze gemeente.

Asielzoekers hebben een onzeker bestaan in ons land. Ze verblijven voor korte of langere tijd onder sobere omstandigheden in grote asielzoekerscentra of terugkeerlocaties. In Winschoten is jarenlang een tijdelijk asielzoekerscentrum gevestigd geweest. De gemeenteraad aldaar heeft er in het verleden voor gekozen om het tijdelijke karakter van het centrum om te gaan zetten in een permanent asielzoekerscentrum. GroenLinks is hier een groot voorstander van omdat zij van mening is dat mensen die huis en haard verlaten omdat zij hun leven niet zeker zijn in hun eigen land, bescherming en opvang verdienen. Als beschaafde samenleving mag je daar je rug niet toe gaan keren. De vestiging van een dergelijk centrum kent echter wel een aantal randvoorwaarden waaraan naar onze mening moet worden voldaan. Zo vinden wij dat de vestigingslocatie voor een permanent asielzoekerscentrum geschikt moet zijn voor haar omgeving. Dit geldt ook in sociaal opzicht. De belasting van 400 tot 500 asielzoekers kan voor sommige straten, wijken maar wellicht in de toekomst ook dorpen echt te veel zijn. Met andere woorden wij vinden dat dergelijke plannen ook sociaal inpasbaar moeten zijn. GroenLinks is eveneens van mening dat een te realiseren permanent AZC niet ten koste mag gaan van schaarse stedelijke bebouwing of overig kwetsbaar groen. Bovendien vinden wij dat je mensen niet mag onderbrengen op locaties waarvan bekend is dat er bodemverontreiniging aanwezig is. Het afgraven van een beperkte afdekkende laag

aarde kan bij dieper gelegen vervuiling immers onvoldoende het risico wegnemen voor schade aan de gezondheid en de omgeving.

In de nieuwe gemeente Oldambt zal ongetwijfeld de vraag en de behoefte aan een permanent asielzoekerscentrum weer op de politieke agenda gaan terugkeren. Indien rekening wordt gehouden met de voorwaarden van inpasbaarheid dan is dat voor ons zeker bespreekbaar.

Onze kijk op uitgeprocedeerde asielzoekers.

Ondanks de plechtige beloftes vanuit Den Haag lukt het niet altijd om uitgeprocedeerde asielzoekers veilig te laten terugkeren naar hun herkomstland. In de gemeenten krijgen dan te maken met illegale plaatsgenoten die, als ze niet kunnen terugvallen op alternatieve opvangvoorzieningen, op straat zwerven, niet tegen ziektekosten verzekerd zijn en ook nog eens gemakkelijker slachtoffer kunnen worden van uitbuiting. Daarom vindt GroenLinks dat onze gemeente haar zorgplicht serieus moet nemen in die gevallen dat zich deze ongewenste situatie ook hier voordoet. We vinden het ongewenst dat uitgeprocedeerde asielzoekers zonder een perspectief om terug te kunnen gaan keren naar hun vaderland hier illegaal op straat belanden.

13. Onze mening over intensieve veehouderij en dierenwelzijn.

GroenLinks en dierenwelzijn.

Dieren maken deel uit van onze dagelijkse leefomgeving. Veel inwoners van onze gemeente hebben een gezelschapsdier, zoals een hond, kat, cavia of konijn. In het buitengebied en op enkele plaatsen binnen de bebouwde kom bevinden zich ook landbouwhuisdieren, zoals varkens en koeien. De grootste groep dieren wordt gevormd door in het wild levende dieren. Dieren behoren dan ook bij onze samenleving. Zij dragen bij aan een kleurrijke pluriforme en levendige gemeente. Ze verdienen daarom onze aandacht en zorg. Dit geldt voor zowel huisdieren, als voor vrij in het wild levende dieren. GroenLinks geeft dan ook het dierenwelzijn een prominente plek in het naar haar mening te voeren gemeentelijk beleid.

GroenLinks wil kwalitatief goede dierenopvang in onze nieuwe gemeente.

Gemeenten zijn verplicht om zwerfende dieren op te vangen en twee weken te verzorgen. Dit stelt een eventuele eigenaar in staat zich weer te verenigen met een vermist huisdier. Over deze opvang maakt de gemeente afspraken met organisaties zoals de dierenambulance, het dierenasiel en andere dierenopvangcentra. Die krijgen daarvoor voldoende financiële steun om deze dienstverlening uit te kunnen voeren. Ook aan de opvang van gewonde en zieke dieren draagt de gemeente financieel bij. GroenLinks vindt dat het dierenwelzijn ook in de nieuwe gemeente Oldambt goed geregeld dient te zijn. Wij pleiten er dan ook voor om het dierenwelzijn als een specifiek benoemd beleidsterrein onder te brengen in de portefeuille van een verantwoordelijk wethouder.

GroenLinks wenst geen varkensflats in ons prachtige buitengebied.

GroenLinks vindt dat in de bestemmingsplannen van de gemeente moet worden opgenomen dat nieuwe vestiging van intensieve veehouderijen niet wordt toegestaan. Wij vinden in dit verband dat het omzetten van de bestemming "grondgebonden agrarisch bedrijf" in de bestemming "niet-grondgebonden bedrijf" of "agrarisch bedrijf" dient te worden geblokkeerd. Dit betekent dat de komst van alle vormen van intensieve veehouderijen wordt tegengehouden. De nieuwe gemeente Oldambt moet dan ook de bepaling opnemen in haar bestemmingsplan voor het buitengebied dat alleen

grondgebonden veehouderij is toegestaan. Deze bepaling sluit de vestiging uit van niet-grondgebonden bedrijven zoals ondermeer de megastallen ten behoeve van intensieve varkens- en pluimveehouderij.

GroenLinks is geen tegenstander van de agrarische sector.

GroenLinks is een voorstander van die vormen van landbouw en veeteelt waarbij rekening wordt gehouden met het welzijn van mens en dier en waarbij op duurzame wijze wordt omgegaan met het bodemgebruik en het milieu. De producten welke op deze wijze zijn voortgebracht zijn op ethisch verantwoorde wijze tot stand gekomen, gezond en eerlijk. Aan de agrarische ondernemers die dit tot de kern van hun bedrijfsvoering hebben gemaakt geeft GroenLinks ook in het Oldambt haar onverdeelde steun en instemming.